

Lapin alueen kunnat
Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Lapin erityishuoltopiiri
Lapin liitto
Lapin pelastuslaitos
Lapin sairaanhoitopiiri
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Lapin työ- ja elinkeinotoimisto
Saamelaiskäräjät

ESITYS TULEVAN LAPIN MAAKUNNAN VÄLIAIKAISEN VALMISTELUTOIMIELIMEN KOKOONPANOSTA LAUSUTTAVAKSI KUNNILLE JA NIMEÄMISPYYNTÖ

Lapin maakuntaudistuksen ohjausryhmä (21.4.2017 § 25) esittää Lapin kunnille ja muille maakuntaudistuksessa mukana oleville organisaatioille Lapin tulevan maakunnan väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanoksi seuraavaa:

- kuntien edustus yhteensä 12 henkilöä seuraavasti
  - Kemijärven, Pelkosenniemen, Posion, Sallan ja Savukosken kunnat voivat nimetä yhteensä kaksi varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä
  - Inari, Sodankylä ja Utsjoki voivat nimetä kaksi varsinaista jäsentä ja yhden varajäsenen
  - Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio ja Pello kaksi varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä
  - Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio kolme varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä
  - Rovaniemi ja Ranua kolme varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä
- Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, Lapin erityishuoltopiiri, Lapin liitto, Lapin pelastuslaitos, Lapin sairaanhoitopiiri, Länsi-Lapin sairaanhoitopiiri, Lapin työ- ja elinkeinotoimisto kukin organisaatio yhden varsinaisen jäsenen ja hänelle varajäsenen
- Saamelaiskäräjät yhden varsinaisen jäsenen ja hänelle varajäsenen

Lisäksi väliaikaiseen valmistelutoimielimeen tulee puhe- ja läsnäolo-oikeus henkilöstöjärjestöjen edustajalle sekä hänen varajäsenelleen.

Tällä kirjeellä Lapin liitto pyytää kuntia ja muita uudistuksessa mukana olevia organisaatioita

1. Hyväksymään yo. ohjausryhmän esityksen valmistelutoimielimen kokoonpanosta sekä
2. Käymään tarvittavat seutukuntakohtaiset neuvottelut ja tekemään esityksen nimettävistä henkilöistä 31.5.2017 mennessä.

Koska väliaikaiseen toimielimeen sovelletaan miesten ja naisten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ää julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta, tämä pyydetään huomioimaan esityksissä.

Lapin liiton hallitus käsittelee asian kokouksessaan 5.6.2017.

Mika Riipi
Maakuntajohtaja

TAUSTATIETOA VÄLIAIKAISEN VALMISTELUTOIMIELIMEN ROOLISTA JA TEHTÄVISTÄ

Väliaikainen valmistelutoimielin käyttää ylintä päätösvaltaa valmistelussa siihen saakka, kun maakuntavaltuusto aloittaa työskentelynsä

Maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa voimaantulolakiä koskevassa hallituksen esityksen 2. luvussa 4 §:ssä esitetään, että maakunnat julkisoikeudellisina yhteisinä perustettaisiin 1.7.2017 alkaen.

Samassa hallituksen esityksessä 2. luvun 6 §:ssä esitetään, että maakunnan ylintä päätösvaltaa käyttäisi aloitusvaiheessa lain 3 §:ssä tarkoitettu väliaikainen valmistelutoimielin ja 1 päivästä maaliskuuta 2018 lukien vaaleilla valittu maakuntavaltuusto.

Väliaikaisen valmistelutoimielin huolehtii välttämättömistä valmistelevista toimista

Hallituksen esityksen 2. luvun 7 §:n mukaan väliaikainen valmistelutoimielin huolehtisi niistä välttämättömistä valmistelevista toimista, joita olisi tehtävä lainsäädännön voimaantulon jälkeen, mutta ennen ensimmäisen vaaleilla valitun maakuntavaltuuston toimikauden alkamista, joka tapahtuisi lain 9 §:n 1 momentin mukaan 1 päivänä maaliskuuta 2018.

Jo ennen maakuntavaltuuston toimikauden alkamista maakuntien perustamisen valmisteluun nähdään sisältyvän sellaista uuden organisaation hallinnon järjestämiseen liittyvää päätöksentekoa, joka ei voi perustua pelkästään yksittäisten viranhaltijoiden päätöksiin tai perustettavien maakuntien alueilla toimivien viranomaisten vapaaehtoisuuteen yhteistyön varaan. Maakunnalle tarvitaan valmistelua varten monijäseninen valmistelutoimielin, joka vastaisi käytännön valmistelutyön organisoimisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan väliaikainen valmistelutoimielin vastaisi maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto olisi valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus olisi aloittanut toimintansa.

Väliaikaisen toimielimen tehtävänä ei ole poliittisia linjauksia vaativien asioiden valmistelu. Valmistelutoimielin ei voi ottaa myöskään hoitaakseen sellaisia tehtäviä, jotka edellyttävät tarkoituksenmukaisuusharkintaa tai poliittista arviointia taikka joiden vaikutukset ovat maakunnan kannalta merkittäviä ja pitkävaikutteisia. Tällaiset tehtävät tulee jättää maakuntavaltuuston hoidettaviksi.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät käytännössä

Valmistelutoimielimen tehtävänä olisi hallituksen esityksen 7 §:n mukaan yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle

- selvittää maakunnalle siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja – sopimuksiksi
- osallistua maakunnalle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen
- osallistua maakunnalle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen
- osallistua maakunnalle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen
- valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä esimerkiksi ehdotusta maakunnan hallintosäännöksi, johtamisjärjestelmäksi sekä tuotanto- ja yhteistyörakenteiksi
- päättää maakunnan vuoden 2018 talousarviosta

- osallistua ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen esimerkiksi maakuntavaalilautakunnan asettamisen valmistelu.
- valmistella muut maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielin voi lisäksi tehdä maakunnan toiminnan käynnistämiseen liittyviä välttämättömiä sopimuksia sekä rekrytoida palvelukseensa henkilöstöä määräaikaisesti.

Valmistelutoimielimen toimivalta on kuitenkin rajoitettu siten, että se voi tehdä maakuntaa sitovia sopimuksia vain siten, että sopimusten määräaika päättyy viimeistään 31.12.2019 sekä ottaa henkilöitä virka- tai työsopimussuhteeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään 31. päivänä joulukuuta 2018.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta sopiminen

Hallituksen esityksen 6 §:n mukaan maakunnan alueen maakunnan liiton, kuntien, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueiden, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin, pelastuslaitoksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinotoimiston on sovittava välittömästi tämän lain voimaantultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta.

Maakunnan liitto johtaa sopimusneuvotteluja. Maakunnan liiton hallitus asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen neuvottelussa sovitun mukaisesti. Asettamisesta on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet valitaan hallituksen esityksessä mainittujen organisaatioiden viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta.

Mikäli alueella ei päästä yhteisymmärryksen kokoonpanosta, valtioneuvosto asettaa sen

Jos maakunnan liiton hallitus ei ole asettanut väliaikaista valmistelutoimielintä viimeistään kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulosta, sen on välittömästi ilmoitettava asiasta valtiovarainministeriölle. Valtioneuvosto asettaa tällöin valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä.

Tässä tapauksessa valmistelutoimielimeen tulee alueen kunnista yhteensä 6 jäsentä, sairaanhoitopiiristä 2 jäsentä, erityishuoltopiiristä 1 jäsen, maakunnan liitosta 1 jäsen, pelastuslaitoksesta 1 jäsen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta 1 jäsen ja työ- ja elinkeinotoimistosta 1 jäsen sekä heidän varajäsenensä.

Muilta osin valtioneuvosto voi käyttää kokoonpanosta päättäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Valmistelutoimielimen asettamista koskevaan päätökseen ei ole hallituksen esityksen mukaan mahdollista hakea muutosta valittamalla. Tämä valituskielto mahdollistaa, että maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun voidaan ryhtyä mahdollisimman pikaisesti lain voimaan tultua.

Lapin sopimusneuvottelut, väliaikaisen toimielimen jäsenten asiantuntemus ja väliaikaishallinnon jatkovalmistelu

Lapin maakuntaudistuksen esivalmistelun ohjausryhmässä on käyty keskustelua maakunta- ja sote-uudistuksen väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta 21.12.2016, 17.2.2017 ja 21.4.2017 pidetyissä ohjausryhmän kokouksissa.

Huomioiden, että valmistelutoimielimen asettaa maakuntaliiton hallitus, asiasta on käyty lähetekeskustelua myös Lapin liiton hallituksen pitämässä miniseminaarissa 10.4.2017.

Väliaikaiseen toimielimeen nimettävien henkilöiden tulee olla viranhaltijoita (virkamiehiä), joihin sovelletaan mitä kuntien ja maakuntien viranhaltijoista on säädetty. Nimettävillä henkilöillä tulee olla hyvä asiantuntemus oman toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Esityksissä pyydetään huomioimaan mahdollisimman hyvin osaamisen jakautuminen maakunnalle siirtyviltä eri tehtäväaloilta sekä se, että väliaikaisen toimielimen tehtäviin tulee lähtökohtaisesti pystyä irrottautumaan nykyisistä tehtävistä vähintään 20 prosentin työajalla.

Valmistelun muuta organisoitumista valmistellaan niin, että kesän alkuun mennessä olisi laadittuna valmisteluun liittyvä malli organisoitumisesta, henkilöstösuunnitelma sekä valmisteluun tarvittavan henkilöstön rekrytointiperiaatteet. Muussa organisoitumisessa huomioidaan väliaikaisen valmistelutoimielimen nimettävien asiantuntemus, kokoonpano ja työajan käyttö.

Valmistelua ohjataan ja seurataan myös poliittisesti

Väliaikaisen valmistelutoimielimen lisäksi perustetaan vapaaehtoisuuteen perustuen poliittinen seurantaryhmä, joka vastaa valmistelun suuntaviivoista sekä seuraa valmistelun etenemistä sovitun mukaisesti.

Poliittisten puolueiden piirijärjestön puheenjohtajien kanssa käydyssä keskustelussa on sovittu, että maakuntaliiton hallitus toimii maakuntaudistuksen poliittisena seurantaryhmänä.

Lisätietoja:

www.lapinmaakunta.fi